

Lap: Magyar Nemzet
 Megjelent: 1949. MAJ. 4.

Egy pesti kávéház regénye

A hírneves Japán-kávéház véglegesen bezárta kapuit, miután már régen úgyszólván elhervadtak összes szecessziós díszei, megkopáltak a roskatag piüsspamlagok, melyeken nemzedékek tevéysztek.

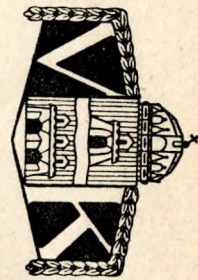
Szóval a nevezetes Japán kávéházat is utolérte a körüli nagykávéházak végzete. Mikor ifjúságomban először léptem be ide, borzongással, tisztelttel és a füstfellegektől szinte elvakultan, ironikusan, de mégis ámulattal sóhajtottam fel a nagy tömeg láttán: Ah, mennyi fró... Valóban, az egyik asztalnál szemkönyben a keserűdes, aranyos Hungary Sándor kártyázott szenvedélyes odaadással és a sarokban pszichoanalitikusok és novellisták barkochbáztak. József Attila szemközt az osztályharcot magyarázta és megajándékozott engem, a reményteljes progresszív ifjút valamelyik új versének csillogó elmou dásával; gondolom, a Külvárosi éj volt; a költő azonnóm hosszasan fejtegette jelzői és fordulatai újító hatását és ezalatt életlarsa, Judith, bánatos szemekkel merengett messzire. Később, évek múltán újra láttam a költőt e megfakult polgári szigeten, száműzöttként; ekkor már közel ért hozzá a Halál angyala és az örület; hajnal volt, poros és köklő nyári pesti hánal és József Attila tenyerére hajtva bánatos fejt, zavaros szemmel meredt néha az ébredő Andrássy-út felé. Milyen idegen volt itt! — már csak apró tőzséreket, feketézöket, kucpeczeket, színházi ügynököket, turfiénákat láthatott köröskörül. Ez már a hanyatlás kora volt és kihalóban volt a régi pesti polgárság a kávéházat környező városrész virányairól. Elmúlón omlott szét az a híres pesti nagy polgárság, mely itt élte a Millennium táján fénykorát.

De a kávéház mégsem erre

volt büszke, mert a Japánnak különleges rangja volt a szellem világában és a nagypolgárok elsatnyult utódai is merengő, áhítatos szemekkel néztek az ide-tévedő írót és művészeket, akik a régi dicsőségre emlékez-tették őket. Igen, a Japánnak különleges értéke volt a művészek világában és az itt üldögélő nagy szellemek áhítat és csodálat tárgyai voltak. Újab-ban bizonyos szürrealista és absztrakt művészek próbálták tovább élesíteni a régi dicsőséget. De ki is érthette őket? Ki érthette őket, aki ismerte kö-zetről Rippl-Rónai, Szinyei-Merse Pált, Lechner Ödönt, Iványi-Grünwald Bélát, Kernstok Károlyt és Hermann Lipótot, a nagy természeteket, a nagyon nemeseket, érzékenyeket, jóté-konyan érzékieket, a formák, az üdeség, a szép alakok meg-zsállottjait? Fürtös fejűk, őszülő szakálluk, előkelő modoruk, nemes mozdulataik máig is vissza-lengtek a füstös levegőben, a kopott bútorok között, amerre állot csodálat és szeretet közé-pette asztaluk hosszú, aranyfő-évek során. Hajdan ez volt itt köröskörül a teljes modernség; a Japán maga volt a fejlődés, a lendület, haladás, értelem, vi-lágosság tanyája a gyors és emelkedő fiatal Budapestben.

Ah, milyen hamar öregedett és szürkült ez a város! En már csak e nagyok halk visszfényét éreztem, nagyon megszüődve, nagyon bánatosan a fonnyadt és egészségtelen levegőben. És különben is: a mai frók, a mi nemzedékünk már nem érezte jól magát lázadosai és szabadulási vágyai között az ódonná vált pesti kávéházakban. Most a szomszéd espressókban és cuk-rászdákban pár rezignált időseleb férfi emlékezik vissza ifjúságá-nak, kártyacsatáinak, hódításai-nak, nagy és szárnyaló beszél-getéseinek, löversenyfogatásai-nak emlékeire.

Göyölök Lajos

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:	Göyölök Lajos		
Cím:	Egy pesti kávéház regénye		
Forrás:	Magy. Nemzet		
(Hely)	1949. máj. 4.	(Old)	
(Köt. v. füz.)		(Oldal)	
Helyszám		Személy	
Tárgy	640. 2	Hely	"Japán" kávéház
Oszályozás			"1949"

Közp. nyomat. XX. cs. 23. sz.

Székesfehérvári házi nyomda 1926 — 8901